

EGYHÁZI HIRADÓ

A szegedi református egyház hivatalos lapja, református egyház-társadalmi és belmissziói hetilap.

ELŐFIZETÉS: HAVONKÉNT 6000 K EGY SZ. 2000 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

REF. LEKÉSZI HIVATAL. SZEGED.

Főszerkesztő: HARSÁNYI PÁL.

Felolvas szerkesztő: BAKÓ LÁSZLÓ.

MEGJELENIK

HETENKINT SZOMBAT

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

TARTALOM: *Vezércikk:* ó—ó. Tanév elején. — *II. cikk:* Ünnepeles deklaráció a mohácsi v. négyszázados évfordulóján. — *III. cikk:* Régi keresztyén ítélet a modern nőkről. *Forgácsok.* — *Hírek.* — *Szórványgyülekezetek.* — *Családi kör.* — *Hirdetések.*

Tanév elején.

Szeptember az iskolák hónapja. Ilyenkor kapják vissza ezek a lelki méhkasok a nyári hónapokra kibocsátott gyermek-rajukat. Bennök újból megkezdődik a munka, mely hivatva van megépíteni a magyar jövőt.

Jól jegyezzük meg azonban, hogy a sikerhez nem elegendő még az előbb említett két tényező összeműködése; hiába fedi egymást az iskola célkitűzése és a gyermek szolgálatra való készsége, ha a harmadik tényező, a szülő nem teljesíti a maga kötelességét.

Szeptember tehát nemcsak az iskolák, nemcsak a tanulni induló ifjúság, hanem a szülők hónapja is. Mert nem elegendő, ha a szülő dícséretreméltóan gondoskodik az anyagi feltételekről; neki kötelességei vannak bizonyos szellemi feltételek megteremtésével szemben is.

A szülő kell, hogy vállalja a csöndes, de lelki-ösztimuláló szerepet az iskola és a gyermek egymásközi viszonyában. Ebben a viszonyban

megszülehetnek ugyanis bizonyos surlódások, el-lentétek, melyek kiküszöbölése egyedül a szülő feladata. Mindég azonban annak szem előtt tartásával, hogy csorbát ne szenvedjen sem az iskola tekintélye, sem a gyermek munkaszeretete.

Ha a szülő a nagy regulátor szerepét elhanyagolja, elkerülhetetlenek a defektusok, amelyek — mellékes, — hogy látszólag melyik tényezőt sujtják, az iskolát-e, vagy a gyermeket; végeredményben a közös eredményt rontják és kisebbitik.

Református szülők! Ti felelősséggel tartoztok gyermekeitekért!

Adja Isten, hogy ez a szeptember még elevenebbé tenné lelkiismereteket, mint eddigelő!

Nem szabad urrá lenni az iskola és a szülő között a káini gondolatnak: mi közöm hozzá?, feleljen érte a másik!

A gyermek közös kincs! Vele állunk, vagy bukunk mindannyian!

óó.

Református nagygyűlés Mohácson.

Szeptember 29-én, szerdán a magyar reformátusság a Hit és Szolgálat rendezésében Mohácson

nagygyűlést tart. — A gyűlés reggel nyolc órakor ünnepeles istentisztelettel kezdődik, amelyet Dr. Baltazár Dezső, Dr. Ravasz László püspökök és Czeglédy Sándor egyházkerületi főjegyző végeznek.

A gyűlés további programját és a részvétel feltételeit lapunk következő számában ismertetjük. Lapunk olvasói közül minél többen jöjjenek el e nagy alkalomra Mohácsra!

Tek. Királyi Ügyészség
Szeged, Széchenyi-tér.

Ünnepélyes deklaráció a mohácsi vész négyszázados évfordulóján.

Az ORLE közgyűlése az örökgyászu mohácsi vész négyszázados évfordulóján megszentelt ünnepi érzések között egyesíti a visszaemlékezés fájó könnyeit az egész magyar nemzetével.

Mélységes hálával borul a kegyelmes Isten gondviselő kezére, amikor elgondolja, hogy ez a szent és erős atyai kéz magyar nemzetünket a négyszáz éves első mohácsi sirból a Jézus Krisztus tiszta evangéliuma által emelte ki; hogy a Mohácsnál darabokra tört magyar élet és magyar lélek nem erővel, nem hatalommal, hanem a seregek Urának lelke által forrott újra össze és találta meg jövőjének fényes és emelkedő útját és hogy a mohácsi sirba temetkező magyar néperő helyett, amelynek lelki ellenálló képességét a középkorvégi keresztyénség megkorhadása és kiüresedése sorvasztá el, a reformáció áldott nevelő és fegyelmező hatásai következtében állott elő és szerveződött egybe egy új, friss, kiapadhatatlan magyar néperő, a Bocskay népe.

E hálaadással egyben hitet is tesz közgyűlésünk ama rendíthetetlen meggyőződése mellett, hogy a tiszta evangéliumra és annak szolgálataira napjaink óriási Mohácsa után is ugyanaz a feladat, lehetőség és jövő vár magyar nemzetünk életében.

E szent feladat véghezvitelére, a dicső lehetőség megragadására, e jobb és szebb magyar jövőendő munkálására; egyszóval Krisztus királyságának nemzetünk életében való diadalmas felállítására közgyűlésünk és benne és általa a magyar református lelkipásztori lélek és lelkiismeret Isten és a magyar haza színe előtt a mindhalálig való hűség, alázatos és engedelmes elszántsával ajánlja fel magát, megemlékezvén azokról, akik e szent apostoli és prófétai munkában 400 év alatt ölelték jártak, figyelmeztvén az ő életük végére és követvén az ő hitüket.

Ünnepélyesen kijelenti közgyűlésünk, hogy ennek a munkának Istentől kijelölt és ajándékba kapott útján nem fogja feltartóztatni a magyar református lelkipásztorokat s a felelős vezetősükre bízott öntudatos hívő reformátusok seregeit semmiféle testvértelen gáncsvetés, jöjjön az akármelyik oldalról és dolgozzék akár a nyilvánvaló történelmi tények meghamisításával, akár a jelen erőtenyezőinek ellenséges szándéku szervezésével.

Nem győztetve meg a gonosztól, sőt inkább jóval igyekezve meggyőzni a gonoszt, kitagadó hajlandóságok által meg nem ingatva sőt megerősödve az édes és egyetlen magyar haza eszöndes és áldozatos szeretetében, ha megtapodtatva is utolsói tövisként, de égve, mint a Mózes csipkebokra, mint ostromozottak és meg nem öltöttek,

mint bánkódók, noha mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint semmi nélkül valók, de mindennel bírók, — így kívánnak haladni a magyar református lelkipásztorok és az ő zászlós láboruk, az ORLE, előre a munka és a becsület, a felelősség és a szolgálat kereszt-hordozó útján, a Megváltó és Üdvözítő Mester nyomában és ezen az egyetlen lehetséges úton kívánják vezetni forrón szeretett hazájukat és nemzetüket a nagy fellámadás felé.

Régi keresztyén itélet — a modern nőkről.

Alexandriai Kelemen, a nagy keresztyén theológus, (született a Kr. utáni második században), a csupa külsőségekben kimerülő, de semmi lelki életet nem élő nők értékét a következő színes hasonlatban állítja elénk:

„Azok az asszonyok, akik testüket ékesítik és emellett elhanyagolják belsőjüket, önmagukat csalják meg, követvén az egyiptomiak szokásait.

Az egyiptomiaknak vannak művésziesen ki-dolgozott templomaik, előcsarnokaik, templom-udvaraik, szent fáik és szent ligeteik. Az udvarok számos oszloppal körülvéve, a falak ragyognak a márványtól. Az egész templom csillog az aranytól, ezüsttől, ambrától és be van borítva Indiából és Egyiptomból hozott gemmákkal; a szentélyt aranycsipkék fátolozzák el.

De ha behatolsz az elkerített rész mélyére, ha látni akarod a legszebbet, ha keresed azt, a mit a templom magában foglal, ha nézed, hogy az áldozat-tevők hová mennek ünnepélyes tekintettel, főrevonván a függönyt, hogy megmutassák magukat az istenségnek: hangos nevetéssel fogadod az ő tiszteletüknek tárgyát.

Mert nem azt találjuk, amit vártunk, nem Isten lakik ott, aki felé törekedtünk, hanem egy macska, vagy krokodil, vagy hasonló bestia, aki méltatlan a templomra, de méltó egy odu vagy barlang, vagy földtúrás nyújtotta lakhelyre. Az egyiptomiak istene leálcazza magát: állat, amely biborszőnyegen hever.

Ilyeneknek látom a nőket, akik megterhelik magukat az aranyékszerrel, akik nagy tudomány-nal fodrozzák fürteiket, szorgalmasak orcáik ápolásában, szemük festésében, hajuknak árnyalásában és mindazon érzéki dolgok kitalálásában, melyek az testet ékesítik, hogy ezáltal szerencsétlen imádókat vonzzanak magukhoz.

De ha aztán valaki a fátyol mögé néz, ha — szalag, festés, drága kelmék, arany, kendőzés, „vakolat” és minden külsőség mögött, — keresi a legbelső szépséget, riadtan visszaborzadna.”

Milyen szomorú, hogy mindezt ma számos, keresztlelével bíró ultramodern nőre is el lehet mondani.

Forgácsok.

Beszélő számok.

Nem lehet közönyös ránk nézve annak a ténynek ismerete, vajjon református egyházunk statisztikája az utóbbi évek alatt hogyan alakult az áttérések és hozzánk való betérések tekintetében. Előre kell bocsátanunk, hogy minden egyháznak s így a református anyaszentegyháznak is az a törekvése, hogy egyrészt a kebelébe tartozó egyháztagok számát megőrizze, szóval ne engedje, hogy egyszer már a református egyház köelékébe tartozó tagok elhagyják az egyházat, másrészt pedig minél több és több hívőt nyerjen a különböző felekezetekhez tartozó egytörekvés az: csökkenteni a kitérések és a legnagyobb mértékben emelni a betérések számát. Elháztagok közül a maga számára. Tehát az ideális vesz'ené létjogosultságát az az egyház, amely például csak arra szorítkoznék, hogy tagjainak számát egy állandó kereten belül konzerválja, de semmit sem törődne azzal, hogy a maga igazságáról a közösségen kívül állókat is meggyőzze. Mindameltt normális és természetes népmozgalmi tünet az egyes egyházak körében az is, hogy amennyire egyik oldalon vannak hívek, a kik elhagyván régi egyházuk kötelékeit, most egy másik egyház igazságát óhajtják köve'ni, addig másrészt ezzel mintegy egyidejűleg némelyek eloldják azokat a kötelékeket, amelyek őket születésük és keresztesük folytán egy bizonyos egyházhöz fűzték. Most már csak az a kérdés, mennyiben mulja felül a kilépettek száma a betétekét? Ezek a számok beszélnek. Ezek a számok a maguk megdönthetelen valóságában tárják fel előttünk azt a tényt, vajjon az egyes egyházak mennyiben voltak képesek minél nagyobb számban megőrizni a rájuk bízott lelkeket s mennyiben volt hatalmuk arra, hogy igazságuk hangoztatásának erejével újabb hiveket nyerjenek meg. Természetesen ezekből a számokból akkor lehetne csak végleges következtéseket levonni, ha az áttérések száma száz százalékban ugynevezett meggyőződéses, lelkiismeretbeli áttérés volna. Sajnos, tudjuk nagyon jól, hogy az áttérések nagy százalékban sokszor minden vallásos gondolatot nélkülöznek. A kitért egyháztag igen gyakran ép olyan kevésbé érdeklődik új egyházának ügyei iránt, mint amilyen közömbös volt régi egyháza iránt, épp annyira statisztikát növelő szám marad az új közösségben, mint ahogyan teljesen kapcsolta magát régi egyházközösségének aktív munkásságából. Ezek az áttérések éppen az elhagyott egyház révén jelentenek könnyítést és terhertelként az újonnan választott egyház könyvében mutatkoznak. Tehát maga a statisztika sem tud pontos felvilágosítást adni az egyes egyházak hiveket nyerő tevékenységéről. Mindazon-

által a statisztika adatai érdekes képet tárnak elénk egyházunk népmozgalmi adatairól.

A Magyar Statisztikai Szemle alapján igyekeztünk református anyaszentegyházunk népmozgalmi adatait az áttéréseket és betéréseket illetőleg összeállítani.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a háboru utáni öt évben, vagyis 1919—1924-ig terjedő időben az áttérések átlaga az összes egyházakat, alapul véve évi 4000 lélek. Összehasonlítva a háboruelőtti évek statisztikájával, ez a szám csökkenést mutat, mert Nagymagyarországon évi 6000 volt az átlagos lélekszám. Azonban ez az összehasonlítást a mai megcsökkentett területre vonatkoztatva, tehát a háboruelőtti számokat is a mai területre szorítkozólag vizsgálva, azt találjuk, hogy a háboru előtt a mai területen évi 2400 volt az áttérések átlaga. Tehát növekvőben van az áttérési mozgalom.

Ami már most az áttérések folytán való nyereséget és vesz'eséget illeti, református anyaszentegyházunkra vonatkozólag megállapíthatjuk, hogy 1919—1924. év közti években az áttérések folytán nyert 1364 lelket, de ha az áttéréseket már 1920—24 közt vizsgáljuk, akkor már 537 főnyi apadást látunk az áttérések, azaz a betések és kilépések összehasonlításával. Ezen években tehát vesztesége volt református anyaszentegyházunknak. Érdekes megjegyeznünk, hogy 1919—24. év között az áttértek közt 1310 férfit s mindössze csak 54 nőt találunk. Az 1920—1924. évek közötti időt véve alapul, egyházunk az áttérések folytán minden ezer lélek után 0.3 lelket veszített. Megemlítjük még azt is, hogy a visszatértek száma ezen időben 332 lélek volt.

Az áttérések megoszlását véve figyelembe, megállapíthatjuk, hogy az áttérési mozgalom 21 százaléka reformátusokból kerül ki. De azt is le kell szögeznünk, hogy míg nálunk aránylag nagyok a kilépések, addig a hozzánk való belépések is hasonlóan magasak. Tehát egyházunk körülbelül annyi hívőt vesz, mint amennyit nyer.

Érdekes végül azt is vizsgálni, mely egyházba térnek át tőlünk legtöbben s mely egyházból nyerjük a legtöbb új hivet.

Az 1919—1924. években áttértek tőlünk a róm. kath. vallásra 4264-en, a görög kath.-ra 160-an, ág. h. evangélikusra 1039-en, gör. keletire 7-en, unitáriusra 262-en, zsidóra 290-en, baptista lett 1077. Míg hozzánk ugyanezen idő alatt befértek a róm. kath. egyházból 3956-an, gör. katolikusról 365-en, evangélikusról 613-an, görög keletiről 152-en, unitáriusról 133-an, zsidóról 3156-an, baptistáról 82-en s egyéb felekezetekből 6-an. Tehát 1919—1924. években betértek hozzánk 8463-an, tőlünk kitértek 7099-en.

Összehasonlításképpen ideiktatjuk még, hogy a róm. kath. egyház és a gör. kath. egyház együtt-

tes vesztesége ezen évek alatt 7157 és nyeresége 13.382 lélek.

A számok tehát beszélnek. Állapítsuk meg, hogy az 1919—1924. év közti statisztika adatai nem a legbiztosabb képet nyújtják egyházunk számbeli mozgalmairól. Azonban újból hivatkozunk a már mondott ama megállapításunkra, hogy nem lehet áttérésekből és betérésekből a lelki mozgalom tiszta képét megrajzolni. Mindenesetre kötelessége minden református egyháztagnak, hogy egyháza lelki területét is állandóan művelje, állandóan erősítse és gazdagítsa annak tartalmát. A statisztika adatai szerint a megcsonkított Magyarországon 21 százalék református él. Ez a 21 százalék a magyarságnak legsúlyosabb, legképzettebb, legcselekvőképesebb rétegét, a nemzet gerincét alkotja. Tehát nemzetünk iránti kötelességünk is egyházunk tagjainak számát minden főlünk elérhető szellemi eszközzel növelni és az egyháztagokat hitben és meggyőződésben erősítve megtartani az anyaszentegyház számára.

Cél vagy indok?

A római Vatikán intézkedése folytán újból aktuális kérdés lett a „Hadur” kérdése. A római egyház tiltakozását fejezte ki a vitézi avatások azon módja ellen, amellyel a vitézeket a Hadur nevében avatja a Kormányzó Ur vitézzé, ugyanakkor megbotránkozik azon, hogy ugynevezett közös istentiszteleteket, tehát előbb katolikus, majd protestáns lelkipásztor által végzett istentiszteleteket tartsanak. Erre jött aztán az ismeretes szombathelyi katolikus püspöki körlevél, a mely megtiltja a papságnak azt, hogy ily alkalmakkor funkciót végezzen.

A Hadur kérdéséhez nekünk nem sok hozzászólni valónk van. Évekkel ezelőtt éppen református részről történt tiltakozás a vitézzé avatások ily formája ellen, ekkor azonban Róma nagyban hallgatott. Ő tudja, miért. Most aztán jónak látja összekapcsolni a két kérdést, a vitézi avatások és a közös istentiszteletek tartásának kérdését. Azt emlegetik, hogy a kánonjog tiltja nekik ily istentiszteleteken való részvételt s hivatkoznak egyházi törvényeikre. Eddig rendjén is lenne a dolog. Azonban ez a megokolás nemcsak indok, sőt egyáltalán nem indok, hanem más célok elérésére szolgáló eszköz. Kiténik ez több katolikus lap hasábjáról. Így a „Szív” augusztus 21-i számában kijelenti, hogy „hivatalos közös istentiszteleteken annál kevésbé vehetünk részt, mert ezáltal feladnánk évezredes és bennünket megillető jogunkat. Magyarországon a katolicizmus nem államvallás ugyan, de ezer év óta előjogokat élvez... Magyarországon a hivatalos istentiszteletek katolikusok. Ezer évig így volt és most, ha azt akarják, hogy hivatalos istentiszteletek legyenek, a protestánsok is, ősi kizárólagos jogától fosztanak

meg a katolicizmust.” Ugyanigy ír a szegedi Katolikus Ébredés is. Tehát nem indok az az érv, hogy a kánonjog tiltja a közös istentiszteletek tartását, hanem cél a katolicizmus terjeszkedő és minden állami pozíciót elfoglalni igyekvő terveiének elérésére. Naiv indok, de tudatos cél. Mi csak a Református Egyetemes Konvent megállapításával felelhetünk ezen intézkedésekre. Eltekintve attól, hogy ezen intézkedés a felekezeti kieméletet sérti, az intézkedésből a megértés nemzeti jelentőségű értékelése, valamint a nemzeti közszellem ápolása merőben hiányzik. Ez a felfogás se nem keresztyén, se nem magyar.

Visszatérve pedig a szintén ennek a célnak szolgálatába állított Hadur-kérdéshez, — hiszen összekapcsolva jelenik meg ez a két kérdés a vatikáni hivatalosak nyilatkozatában — nem mi felelünk, hanem helyettünk a magát jó katolikusnak valló és katolikus részről is vezető katolikusnak elismert Rákosi Jenő:

„Nekünk nagyobb panaszaink vannak a Vatikán ellen, mint a rajtunk kifogásolt Hadur. Minket egyfelől sanyargat a délről és keletről előtörő ortodoxia, északról a Huss-kultusz és Róma abban a csalóka reményben, hogy megcsinálhatja az uniót a keleti egyházzal, velők szemben partfogulatlanul hagy minket, a magyar katolikus-ságot. Amerikai, angol és hollandus protestánsok járnak hitbeli testvéreik érdekében a megszállt területeken és iparkodnak fórumot találni az elnyomottak sérelmeinek orvoslására. Katolikus püspököket pedig ki lehet utasítani, megyéjüktől meg lehet fosztani, templomaikat el lehet venni, iskoláikat be lehet zárni és még Róma tiltakozó szavát nem hallottuk, segítő kezét nem láttuk a sanyargatott magyarok védelmére.

De olyan régi gyakorlatokért, a türelem, a megértés és testvériség olyan tüneteiért, minő a Hadur és protestáns papok szónoklata ott, ahol nem az egyház, hanem a nemzet dolgáról van a szó: az szemet szur s egy türelmetlen ujság az anyaszentegyház nevében visszavonást, egyenlenséget és vizsályt próbál szítani közöttünk.

Rómának, ha ez az ujság csakugyan a Vatikán nevében beszél, még nem elég a világ mai felfordulása, a meghasonlás a lelkekben, az erkölcsök züllése, a pártosság, a visszavonás és az egyenlenség és a lázongás a fegyelem és tekintély ellen. Mikor szálerdőket dönt ki a vihar, a föld megreng és egyensúlyt vesz az emberi lélek, osztályok és egyesületek támadják a vallást és a rendet: akkor kiküldetik egy ujságíró, hogy a kákán csomót keressen. Mert ez fogja a kikökkent erkölcsi világot eresztékeibe visszaemelni. Komikus volna, ha nem a lelkek világába, az emberek békéjébe nyulna belé, amely oly érzékeny, mint az ember szeme: elég egy szálkát, egy porszemét belefújni, hogy vérbe boruljon és látása elhomályosodjék.

De mind e keserűségünk csak addig áll fenn, amíg illetékesen meg nem cáfolják a Vatikán felhivatalos ujságának támadását. Mert nem hiszem, hogy komoly egyházi körök gondolata legyen, hogy Magyarország hasonló dolgát tájékoztatlan, ujságot író kispapok igazgassák, ne pedig a nuncius és a magyar főpapok.

~~~~~

== H I R E K. ==

— *Istentiszteletek sorrendje.* Folyó hó 12-én délelőtt 10 óraker gyűlekezeti istentisztelet, délután 6 óraker hálaadás. Végzi Bakó László lelkész.

— *A mohácsi vész 400 éves évfordulója* alkalmából, mint Magyarország többi református templomaiban is, emlékestentisztelet keretében emlékezett meg a gyűlekezeti nagy nemzeti szerencsétlenségünkről. Ez alkalomra zsuffoljuszig megtelt kis templomunk. Szeged szab. kir. város tanácsát dr. Tóth Béla városi főjegyző, a Ferencz József Tudomány Egyetem tanácsát dr. Bartók György egyetemi tanár képviselte. Az Igét Bakó László lelkész hirdette; feltárta a mohácsi „temető” előzményeit és okait: a „lelki Mohácsot”, majd rámutatott a feltámadásnak egyetlen lehetőségére, mint emlékezésünknek a legnagyobb tanulságára, az evangéliumi keresztyénségre, mely egyedül hozott feltámadást! Mohács után s mely egyedül hozhat feltámadást ma is, — Trianon után. A Szegedi Református Énekkar egy énekszámának az előadásával emelte a lelkeket.

— *Az elemi iskolába* pótheiratások folyó hó 13-án és 14-én Fodor ucca 7. szám alatt. A tanév megnyitása istentisztelet keretében 15-én reggel 8 óraker. Tanítás kezdete 16-án reggel 8 óraker.

— *Colijn volt holland miniszterelnök* Budapestén. E hó 12-én nyitják meg Budapest első és egyetlen ref. elemi iskoláját. Ezt a sok áldást ígérő intézményt a holland reformátusok segítségével építette meg; az ő trónörökösükről, Juliánna királyleányról is nevezik el. Az ünnepélyes megnyitásra leérkezett Colijn volt holland miniszterelnök is, aki a legnagyobb politikai pártnak, a református u. n. forradalomellenes pártnak elnöke. A magyar lapok hasábjairól a kiváló politikusnak néhány nyilatkozatát közöljük itt:

— Azért jöttem ide, hogy iskolát avassak. A hollandusok háboru után, a gyermekvédelem révén, közelebbi vonatkozásba kerültek a magyarokkal és mikor ez az akció befejezést nyert, még elég jelentős összeg maradt vissza az e célra befolyt pénzbeli adományokból. Ezt az összeget kerestük ki és alapítottuk meg belőle a most megnyitandó református iskolát.

— Magyarországi barátaim fölkérték ez al-

kalommal, hogy fejtssem ki nézeteimet a mai pénzrendszerről és előadást tartsak a kálvinizmusnak politikai vonatkozásairól. A kálvinista világnézet Hollandiában egy külön politikai párt alakulásában is megnyilvánul. E pártnak vezére vagyok és ki akarom fejteni, milyen az a parlamenti párt, mely a kálvinista szellemet viszi bele programmájába, szóval milyen kapcsolat van a kálvinizmus és a politika között.

— Európa politikai helyzetében a kis nemzetek közeledése és együttműködése óriási jelentőségű és ezért az a meggyőződésem, hogy — bármily nehéz is, — le kell küzdeni az érthető ellen-szenvet és mindenáron meg kell kísérelni a közeledést! Ami pedig a legfontosabb, a kis nemzeteknek legyen bátorságuk ahhoz, hogy szavukat hallassák mindig és mindenhol, ahol az messzi elhangozhatik!

— Őszinte barátja vagyok a magyar—holland kulturális megértésnek és ismerem azokat a törekvéseket is, melyek a magyar irodalomnak híveket akarnak szerezni Hollandiában. E téren egy kissé pesszimista vagyok. A szorosabb irodalmi kapcsolat akadályozója az, hogy a két nemzet nyelve nem világnyelv és a nemzeti határok közé korlátozódik. Ez utját szegi, vagy legalább is rendkívül hátráltatja a kulturális kicserélődést. Hát persze, a fordítások! Nem gondolja, hogy minden igazi szépség elkallódik bennük és még a legművészibb áttünetések sem adhatják vissza az eredeti művek lelkét és zamatját. A kulturális közeledést főleg azon művészi alkotások útján lehet megteremteni, melyek láthatók és hallhatók. Képzőművészet és muzsika, — e területeken megbecsülhetjük egymás kincseit és tanulhatunk egymástól.

— *Kapi Béla püspök nagybeteg.* Fájdalommal jelentjük, hogy a dunántúli evangélikusok közszeretében álló püspöke nyaralása közben egyik alsóausztriai fürdőhelyen súlyosn megbetegedett, úgy, hogy operációnak kell alávetnie magát.

— *Dr. Baranyi János zongoraművész,* ref. testvérünk, több oldalról jövő kérdésnek engedve, elhatározta, hogy a modern kor igényeinek minden tekintetben megfelelő zeneiskolát nyit. Ezen elhatározásának keretén belül vitelében segítségére siettek a Szeged városában lakó legelőkelőbb zene pedagógusok, akiknek közreműködésével sikerült olyan tanári kart nyerni az ujonnan alakított zeneiskola részére, amellyel bármely fővárosi zeneiskolával felveheti a versenyt. Dr. Baranyi János több éven át úgy itthon, mint külföldön szerzett művészi és pedagógiai sikerei biztosíték a zeneiskola nyugateurópai stílusban történő vezetésére. A zeneiskola zongora, hegedű, ének, gordonka, gordon, az összes fa- és rézfúvós hangszerek tanításával foglalkozik. Ezekon kívül elméleti oktatást ad a legalacsonyabb foktól a legmagasabb ze-

neszerzési fokig. Tanít zenetörténelmet és zeneesztétikát. Kamarazene tanfolyamot nyit és zenekari játékokra is alkalmat ad az arra elkészülteknek. Foglalkozik a zene tudománykörébe vágó mindennemű studiumokkal. Előkészít zeneakadémiai vizsgákra felelősség mellett. A zeneiskola helyisége Szeged, Szent Mihály ucca 7. szám alatt az I. emeleten tágas, uccái, jól fűthető helyiségekből áll. A zeneiskola tagjai sorába jelentkezni „Felvételi lap” kitöltésével lehet a zeneiskola Szent Mihály ucca 7. szám alatt lévő irodájában. A felvételi vizsgálatért 2 aranykorona díj fizetendő. A felvétel felett a tanári kar a jelentkező képességének megvizsgálása után határoz. A zeneiskolai tanítás a főtanszakon óránkénti 2-es, 3-as és 4-es csoportokban történik. Tandíj óránkénti 4-es csoportban kezdők részére havi 10 korona, a 3-as csoportban 14 és a 2-es csoportban 20 korona. Haladottabb, vagy művészi kiképzésben részesülőknek megfelelően magasabb tandíjat kell fizetni. Kötelező melléktárgyak tandíja — a zeneiskola növendékei részére (zongora, elmélet) heti 1 órán át csoportokban havi 2—2 korona. Elméleti tárgynak, mint főtanszakként, hallgatása havi 10 koronától kezdődőleg, a jelentkezők számától van függővé téve. Zenetörténelem és zeneesztétika, mint önálló tárgy havonta 5 korona. Kamarazene a jelentkezők számától függőleg havi 10 koronától kezdődőleg, a zeneiskola tanulóinak mint melléktárgy havi 2 korona. Fuvós tanszak havonta 6 korona. Beiratási díj 3 korona. A tandíj 10 egyenlő részletben szeptembertől júniusig bezárólag fizetendő. A beiratások és felvételi vizsgálatok ideje augusztus 31-től szeptember 9-ig délelőtt 9—12 és délután 3—6 óráig. Rendes tanítás szeptember 9-én.

Hírek az evangélikusoknál.

Szeptember 12-én, vasárnap reggel 8—9 óráig a kerületi börtön protestánsainak prédikál Tátrai Károly. A 10 órakor kezdődő rendes istentiszteleten beszélni fog Tátrai Károly. — Délután 5 órakor istentiszteletet helyettesítő bibliaóra a paróchia kisebbik épületében.

Az ev. egyház építkezése. Az ev. egyház elnöksége szeptember 4-én tisztelettel a város polgármesterénél és előadta kérelmét, 433.000 téglát és 26.000 darab cserepet kért a lebontás alá kerülő tiszaparti házak anyagából, hogy emeletes iskolát építhessen, a templomát kibővíthesse és rendes tornyot emelhesse. A polgármester a küldöttségnek ígéretet tett, hogy a lehetőséghez képest teljesíteni fogják az egyház jogos kérelmét. Ugyanakkor a küldöttség átadta a városi főszámvevői hivatalban az egyház ama kérelmét, hogy az 1927. évtől kezdve az eddigi 300 aranykorona helyett évi 3800 aranykorona legyen az

ev. egyház évi rendes városi segélye, amely összeg az ev. egyházat lélekszám szerint és a háboru előtti segélyezéshez mérten megilleti.

Ev. Nőegylet. Szeptember havi választmányi ülését 7-én tartotta. A gyűlés jegyzőkönyvileg megörökítette az elhunyt Réti Mária egyleti jegyző érdemeit, sirjára koszorú helyezését, a temetésen testületileg részvételéről határozta el. Az elköltözött választmányi tagok helyébe megválasztottak Lajkó Miklósné, Levang Mihályné, Kartmann Györgyné. A kórházlátogatók köteleztettek a kórházban tartózkodásokra. A Nőegylet 10 szegény gyermek őszi felruházását határozta el a még meglévő pénzüsszegeből.

Réti Mária a szegedi ev. egyház buzgó tagja, a vasárnapi iskola vezetője, az Ev. Nőegylet jegyzője elköltözött az élők sorából. Temetése szeptember 9-ikén volt a gyászházból az ev. társadalom nagy részvéte mellett.

Dr. Raffay Sándor budapesti ev. püspök szeptember 5-én Szegeden tartózkodott családi látogatás céljából. A vasárnapi istentiszteleten családjával együtt részt vett.

SZORVÁNYGYÜLEKEZETEK.

Istentiszteletek. Folyó hó 12-én délután 4 órakor az ujszegedi hiveink részére Ujszegeden a Vakok intézetében tart istentiszteletet Bakó L. lelkész.

Ugyancsak 12-én délelőtt 10 órakor Kisteleken és délután 3 órakor Deszken tart istentiszteletet Dr. Illyés Endre hitoktató-lelkész.

Folyó hó 19-én délelőtt 10 órakor Kiskundorozmán lesz istentisztelet.

Vallásoktatás a jövő iskolai évben. Az iskolai év kezdetével szórványgyülekezeteinkben megkezdjük a vallásoktatást. A vallásoktatás a múlt iskolai évben követelt beosztás szerint fog az idén is lefolyni. Kisteleken Weinhardtne Barabás Margit állami tanító, Szőregen Görbe Imréné testvérünk, Kiskundorozmán Balogh György állami tanító, Algyőn vitéz Erdey János állami tanító, Deszken és Felsőpusztaszeren pedig az eszékenként szolgáló lelkész fogja a hitoktatást végezni. Felkérjük a szülőket, hogy a rendszeres és eredményes munka érdekében gyermekeikkel már az iskolai év elején jelentkezzenek fenntevetteknek. Megjegyezzük, hogy vallásoktatás kötelezettsége alatt állanak nemcsak az elemi iskolai tanulók, hanem az iparos- és kereskedő-tanoncok, valamint Kisteleken a polgári iskola növendékei is.

Orvosi köpenyek,
sportnadrágok gyári árban
Soósnál, Iskola-utca 11.

CSALÁDI KÖR.

A hit legnagyobb akadályai

Hatodik hét, második nap.

Mindezideig éhezünk is, szomjuhozunk is, meztelenkedünk is, bántalmaztatunk is, bujdosunk is, fáradozunk is tulajdon kezünkkel munkálkodván; ha szidalommal illettünk, jót kívánunk; ha háborúságot szenvedünk, békességgel tűrjük; ha gyaláztatunk, könyörgünk; szinte a világ szemetjévé lettünk, mindeneknek söpredékévé egész mostanáig. — I. Kor. 4, 11—13.

Ha Pál apostolt megkérdezhetnők szenvedései felől, melyeknek élményei oly élénken tükröződnek e versekben, vajjon nem tenne-e bizonyosságot arról, hogy vannak olyan vonások a jellemében és vannak oly erőforrások az Is'enhez való viszonyában, amiket soha sem fedezett volna fel, ha nem esett volna át a szenvedések próbáin! A szenvedés nemcsak fejleszti, hanem fel is tárja a jellemet. Nem ismerjük magunkat, míg bajok közepette ki nem próbáltattunk. A legelemibb követelés, amit a balsors intéz minden emberhez, az, hogy „vegye fel a játszmát.“ Newbold Henrik nemcsak elbeszélő művészetének enged szabad folyást, amikor leírja, hogy a waterlooi ütközetben egy régi Rugby-diákokból álló brit csapat került szembe Napoleon nehéz lovasságával, melynek száguldó rohama már-már végzetes veszéllyel közeledett, amikor az egyik vén diák, az iskolának hajdani csapatvezére, elkiáltja magát: „Rajta fiúk! Áll a já'ók!“ és magával ragadja társait és eldönti a harc sorsát. Rugby játéktérén és Waterloo-nál lényegében ugyanaz volt a feladat; az a paritty, mellyel gyermekjátékait üzte valamikor Dávid, egyetlen fegyverévé lesz, amikor Goliáttal kerül szembe; születésünk'ől mindhalálunkig mindig nélkülözhetetlen jellemvonás ez a „játékos“, merész lelkiület. Amikor Nelsonról azt olvassuk, hogy Abukürnél hat zászlót húzat fel árbocára, hogy ha ötöt közülök ellőnének is, még akkor se gondolhassa senki, hogy ő megadta már magát; észrevesszük, hogy ugyanez a lelkiület érvényesülhet a legszürkébb mindennapi életben is. Arra a jellemvonásra, mely Nelsont féllába, félszeme, alacsony termete és törékeny egészsége ellenére Anglia admirálisává tette, mindnyájunknak elemi szükségünk van. Különösen nagy mértékben találjuk meg ezt a jellemvonást az olyan nagy keresztyén egyéniségekben, mint amilyen Pál apostol. Olvassuk csak el a filippibeliekhez írott levelét és meglátjuk. A „balszerenese“ csak napfényre hozta igazi lelkiületét és gazdagabbá lett ezáltal a világ. Akármily ijesztő volt is első látszatra, a szenvedés — a szónak komoly értelmében — egyik legjobb barátja volt Pálnak. Nem ok nélkül „dicsekedett a háboruságokban is.“

Oh lelkek Atyja! Te szereted azokat, akiket megfenyítesz. Gyógyíts ki bennünket emberi gyöngeségünk'ből, hogy szerethessünk Téged az Isten fiainak erejében. Add, hogy bennünk is ugyanaz a lélek lakozzék, amely volt a Jézus Krisztusban is, hogy ha eljön a mi óránk is, soha ne rettenjünk vissza attól a keserű pohártól, amelyet Ő is kiürített. Ébressz bennünk olyan lelkiületet, mely engedelmeskedik Neked, de nem szolgál a kedveltenséggel, hanem a szent angyalok sietségével. Töltsd meg szívünket a tisztátalan gyönyörök és a hűtlen kényelem utálatával és tarts meg minket a kegyes élet szigorúságában. Hadd öldököljünk meg naponkint minden önző érzelmet s hadd gyönyörködjünk az egymás hite és szeretete támogatásában, gyöngéd és megbocsátó lélekkel, mint ahogy magunk is megbocsátást remélünk másoktól. Tartsd meg bennünk azt az alázatosságot, mely tudja, hogy még nem érte el a célt, hadd legyünk szerények a vágyainkban, buzgóak a bizodalunkban és meglegedettek a Te gondviselésednek intézkedéseivel. Oh életnek és halálnak Ura! Titkosak a Te tanácsvégzéseid. Végtelen a Te bölcsességed. Mi nem tudhatjuk, hogy mit hozhat egyetlen nap is. Ha majd üt a mi óránk és fellebben előttünk a fátyol, mely ezt a világot elválasztja amattól; hadd bizhassuk akkor magunkat bátorsággal Reád és hadd mondjuk: „Atyám, a Te kezébe ajánlom lelkemet.“ Amen. — Martineau James.

Bécsi modell kalapok, ujdonságok

megérkeztek

és legelőcsöbben kaphatók

Knittel Konrád
Szeged, Iskola ucca 26. sz.
Átalakításokat
a legújabb formák után vállalok.

Református testvéreim jóindulatu
figyelmébe ajánlom kézmunka,
előnyomda- és fehérnemű-
üzletemet

Márton Ilona
Gizella-tér 4.

Mindennemű úri-, női- és gyermekruhák, szövet- és csipkefüggönyök stb. műfestése és vegyi tisztítása leg szebben és leg olcsóbban készül

MÁTHÉ GYÖRGY

műfestő és vegyészeti ruhatisztító gyárában, Szeged. Gyártelep: Báró

Jósika ucca 22. szám. Átvételi iktet: Tisza Lajos körút 39. szám.

Elvállal gallér és kézelő tisztítást. — **Holzmann H., cs. és kir. udvari szállító** budapesti gőzmosógyár részére, melynek speciális gyártmánya a hófehér, ragyogó-fényes gallér-tisztítás. A gallér, kézelő sokkal tartósabb marad, mint eddig. Simasága páratlan, piszkot nem fog, sokáig hordható; simára vasalt széle nyakat nem karcot. Győződjen meg róla!

Dobay Mihály műasztalos
Szeged, Pulctábornok ucca 6. sz.

Tervez és készít teljes lakberendezéseket, mindennemű asztalosmunkákat elsőrendű kivitelben. Olcsó árak, pontos kiszolgálás és kedvező fizetési feltételek mellett. Javításokat is vállal.

Lakás: Dugonics tér 12. sz.

Gyarmati Mihály

uri szabó, Széchenyi tér 3.

Elsőrendű mérték utáni uriszabóságomat református testvéreim szives figyelmébe ajánlom. — **Egyháztagnaknak a mindenkori megállapított fazonárakból 5 százalék kedvezményt nyújtok.**

Értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a „Turul” Festőipar felszámolása folytán Kálvária-u. 2-b sz. alól

festő ipartelepünket

Dugonics-tér II. szám alá helyeztük át.

Szilágyi és Szabó

szobafestők és mázolók. Telefon: 107.

Sveizi órák, ékszerek részletfizetésre is!
NAGY ÓRA- ÉS ÉKSZERJAVÍTÓ MŰHELY!

TÓTH JÓZSEF

Kölcsey-ucca 7. Képes árjegyzék ingyen.

Somogyi-telepi ref. hívünk I. gimnazista fia mellé

korrepetitort keres

Dijazása lenne: lakás és ellátás!

Cím a lelkészi hivatalban.

Két középiskolás leánykát

teljes

ellátásra elfogad

uri család; zongora használattal.

Cím: megtudható a lelkészi hivatalban.

Egyetemi hallgatónő részére

lakás és esetleg reggeli

jutányos áron.

Zongora használat. — Cím megtudható a lelkészi hivatalban.

Felelős kiadó a szegedi ref. egyházközség nevében: **Bakó László** lelkész

Nyomatott a Hirlapkiadó- és Nyomdávalalat Rt-nál Szeged.

Felelős nyomdavezető: **Saigó József.**